

Reforma constitucional despuix de la desfeta pel Tribunal

JOSÉ BONET NAVARRO

ACADÈMIC DE NÚMERO DE LA REAL ACADÈMIA DE CULTURA VALENCIANA
VICEPRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ DE JURISTES VALENCIANS

Per desgràcia, va passar lo que vaticinava l'Associació de Juristes Valencians. La campanya en defensa del dret civil valencià i per la retirada dels recursos d'inconstitucionalitat promoguda per esta Associació, a pesar del seu extraordinari acolliment per casi dos-cents ajuntaments a data de hui, no va impedir la segona desfeta del nostre autogovern.

Despuix dels recursos d'inconstitucionalitat presentats contra tres de les nostres quatre lleis de dret civil valencià pels governs espanyols, eixos que se supon representaven, les Sentències del Tribunal Constitucional varen caure com a pluja 'jupiterina', o més be -per a qualsevol descuidat viandant en parc- 'd'estornell', per a reduir la nostra capacitat d'autogovern fins a llimits insoportables.

Certament, són mals temps per a la lírica. I per descomtat resulta inoportuna l'escatologia, enca-

ra que no siga per falta de ganes. Tampoc és moment per a la justícia puix, encara que va poder, el Tribunal Constitucional no va estar a l'altura. No va saber oferir una interpretació que superara l'agravi i la discriminació que patim els valencians des de 1707, quan se nos varen usurpar els furs, i, junt ad ells, la nostra capacitat legislativa en matèria de dret civil. Este orgue especial, desdenyant ademés sense cap vergonya algunes irregularitats processals que hagueren permès l'inadmissió del primer dels recursos, es va limitar a ventilar l'assunt optant per la més fàcil, pero pijor, de les possibles alternatives per a interpretar l'article 149.1.8 de la Constitució. Nos va ventilar en unes poques pàgines en una interpretació 'llitera' que perpetua la discriminació que venim patint els valencians durant segles.

A pesar dels anys que han tardat els magistrats del Tribunal Constitucional en pronunciar-se, l'assunt se'ls ha presentat aparentment senzill. L'argument en essència es llimita a considerar que, si la competència pot eixerir-se per a «la conservació, modificación y desarrollo por las Comunidades Autónomas de los derechos civiles, forales o especiales, allí donde existan», com en el moment d'entrada en vigor de la Constitució de 1978 estàvem privats de dret foral, carim d'esta capacitat legislativa. Aixina de cru i de simple. No importava que haguérem tingut durant sigles un dret foral enveja de propis i estranys; que nos fora privat en contra de la voluntat del poble valencià, per la força de les armes i de l'injustícia; que fora fruit de l'arbitrarietat de Felipe V i els seus successors; que generara un clar agravi comparatiu respecte d'atres als que no se'ls va arrebatar, el recuperaren, o, fins i tot, sense haver-lo tingut mai, el varen compilar en l'època en la que -segons la Codorniz- «regnava un fresc general procedent de Galicia»; o que el nostre estatut d'autonomia, aprovat casi per aclamació i mai impugnat, reconeguera claramen-

te la nostra capacitat legislativa en matèria de dret civil. Solament va importar a eixos senyors i senyores fer una lectura 'mesetaria' de la Constitució espanyola que té com a efecte, al final, donar carta de naturaleza a la 'desfeta' d'Almansa.

I com el Tribunal Constitucional, llevat d'un digne vot particular del magistrat Xiol, no va voler ni va saber estar a l'altura, nos va tancar les portes de la justícia. Per això, si estima que la capacitat legislativa dels valencians no cap en la Constitució, solament nos queda la via política per a reformarla. I precisament açò és lo que ha promogut l'AJV, des del minut zero en que es perpetrà la segona 'desfeta' pel Tribunal Constitucional. No obstant, en tot este temps, ¿quina cosa han fet els nostres representants polítics? Fins hui, poc més que res.

Es cert que la reforma constitucional no es presenta 'a priori' senzilla. Pero també ho és que, quan hi ha hagut voluntat, res l'ha impedita. La dificul-

tat solament és de voluntat política. Per això, no s'explica que, siga com siga, no s'haja conseguit ya una petició de tots els grups polítics valencians, sense excepcions ni excuses, per a demanar al govern espanyol la reforma constitucional. Si és necessari que alguns compreguen que el reconeiximent de la capacitat legislativa en matèria de dret civil no significa prendre partit per una determinada regulació, posem per cas, sobre custòdia compartida, que ho fasen ya. Es tracta de que sigam els valencians els qui pugam fer-ho de la forma que enten-

gam més convenient. Si és necessari que algun partit es valencianise, que ho faça com més pronte millor. Pero açò, en independència del color en que es mire, és necessari i convenient. Es tracta, entre atres coses, de rehabilitar una injustícia històrica, d'eliminar un agravi comparatiu, i de respectar la dignitat d'un poble com el valencià, tan maltractat tradicionalment fins a hui, com pot vore's en els presuposts generals de l'Estat i la distribució de l'inversió estatal. Igualment, es presenta també altament convenient, perque és la millor forma per a que els valencians contem en un dret civil modern, àgil, eficaç i adequat a les nostres necessitats. I si en tot açò no fora suficient, ni tan sols té un cost econòmic que servixca com a excusa.

Els valencians necessitem que els nostres representants deixen a un costat els seus interessos partidistes, i es posen a treballar junts en interès de tots. Necessitem una declaració institucional que inste una reforma constitucional que no impedisca l'eixerici de la nostra capacitat legislativa en matèria de dret civil. Necessitem que els polítics valencians pressionen en els seus partits, que voten en conseqüència, que conseguixquen acorts, que facen tot lo necessari, en definitiva, per a que, d'una volta per totes, se nos reconega lo que en justícia nos correspon. En esta llabor, si les urnes no ho fan de forma immediata, no dubten que l'història posarà a cadascun en el seu lloc.

IGOR AIZPURU